

Na základě dostupných informací ke dni 27.4. by se Jihočeské muzeum mohlo otevřít 3. 5. 2021

Aktuální informace sledujte na webových stránkách Jihočeského muzea. Stále můžete využít nabídky samoobslužných pracovních listů nebo virtuální prohlídky výstav:

<https://www.muzeumcb.cz/vzdelavani/muzeum-virtualne/>

EXPONÁT MĚSÍCE KVĚTNA

Ptáček roku JOKu 2021 – skřivan lesní (Lullula arborea)

Ptáčkem roku Jihočeského ornitologického klubu (JOK) pro letošní rok byl zvolen skřivan lesní (*Lullula arborea*). V rámci exponátu měsíce si tento druh blíže představíme a při té příležitosti si ukážeme i další dva druhy skřivanů, se kterými je možné se setkat v jihočeské přírodě. Jedná se o všeobecně známého skřivana polního (*Alauda arvensis*) a vzácného zimního hosta skřivana ouškařského (*Eremophila alpestris*).

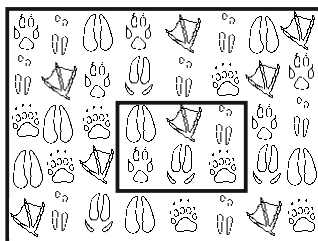

Autor fotografie: Petr Pavlík

Správná řešení:

písmenkový labyrint: duchovenstvo, urození, měšťané, poddaní; **osmisměrka:** trojpolní hospodářství; **kruhovka:** včela; **tajná šifra:** 1 Matěje Vůdce, 2 Jan Žižka; **obrázkový hlavolam:** kráva 50 grošů, pluh 12 grošů

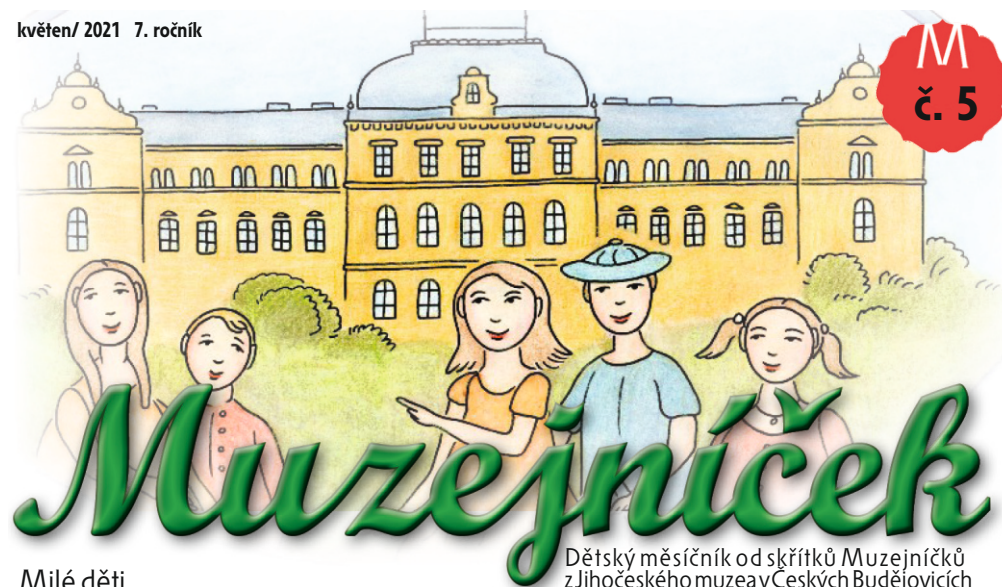
Stopy:

Rozdíly:

www.muzeumcb.cz

Dětský měsíčník od skřítků Muzejníčků z Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Milé děti,

Je tu měsíc květen a příroda se po chladném dubnu pomalu probouzí k životu. Český název květen vytvořil a zavedl český překladatel Josef Jungmann. Nový název postupně z českého jazyka vytlačil staré označení máj. Na prvního máje se staví „májka“ nebo se oslavuje den zamilovaných. V květnu také slavíme dva státní svátky – Svátek práce a Den vítězství.

„Výstavba Archeoskanzenu Trocnov“

Pohled na stavbu ze dne 23.3.

V areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova vzniká výstavba nového Archeoskanzenu. Bude představovat část středověké vesnice, její typický vzhled staveb, ale také život lidí ve vrcholném středověku. Návštěvníci se tak budou moct jakoby ocitnout v době konce 14. století, kdy v českých zemích vládl Václav IV.

V budoucnu se můžete seznámit s každodenním životem lidí dané doby, se všemi předměty denní potřeby a způsoby hospodaření. V současné době se již dokončuje hlavní obytná budova zemanského dvorce ale stále se ještě musí postavit několik budov. Na dokončení a otevření areálu Archeoskanzenu si ještě pár let počkáme, ale pokud situace dovolí, jsou naplánované na srpen a září dvě velké akce – Bitva o Trocnov a Středověký jarmark. Aktuální informace naleznete na webových stránkách muzea i na sociálních sítích. Na webových stránkách naleznete další informace:

<https://www.muzeumcb.cz/navstivte-nas/pobocky/pamatnik-jana-zizky-z-trocnova/archeoskanzen-trocnov/>

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

V tomto Muzejníčku vám představíme pobočku Jihočeského muzea, Památník Jana Žižky z Trocnova a chystané novinky v souvislosti s areálem památníku.

V průběhu věků prošlo toto místo mnoha proměnami. Veřejnosti byl trocnovský areál znovu zpřístupněn v červenci roku 1960 u příležitosti slavnostního otevření nově rekonstruovaného Žižkova rodiště. V areálu byl v té době dokončen také monumentální, třináct metrů vysoký pomník Jana Žižky z bílé liberecké žuly. Od roku 1978 je Trocnov chráněn jako národní kulturní památka. V roce 2011 převzalo památník do své správy Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.

Součástí areálu je i budova muzea s expozicí věnovanou Janu Žižkovi, husitství a vlivu tohoto hnutí na bavorském území. Od června 2015 je návštěvníkům nově k dispozici naučně-vzdělávací stezka s deseti informačními panely, které mapují významné milníky husitství.

Areál památníku

V souvislosti s areálem památníku v současné době intenzivně probíhá výstavba již zmíněného nového Archeoskanzenu Trocnov.

Ahoj. Já jsem Janek Šiška a provedu vás tímto číslem.

Na následujících stranách plných úkolů se trochu seznámíte s životem ve vrcholném středověku.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Ve středověku mince představovala hodnotu drahého kovu, ze kterého byla vyrobena. Za vlády Václava IV. byly zavedeny nové druhy drobných mincí. Pražský groš se tak dělil na 7 penízů a ty se dále dělily na 14 halěřů.

Je jasné, že ve vrcholném středověku byly naprosto jiné ceny zboží a výrobků než dnes.

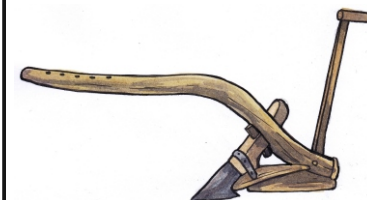
Vyřešením obrázkového hlavolamu se dozvíš, za kolik grošů si mohl vesničan koupit krávu nebo pluh.

$$\begin{array}{l} \text{apple} + \text{apple} + \text{apple} = 30 \\ \text{pear} + \text{pear} + \text{apple} = 60 \\ \text{pear} - \text{grapes} = 10 \\ \text{grapes} + \text{apple} + \text{pear} = ? \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{carrot} + \text{carrot} + \text{peas} = 11 \\ \text{peas} - \text{carrot} = 2 \\ \text{carrot} + \text{beet} = 7 \\ \text{carrot} + \text{peas} + \text{beet} = ? \end{array}$$

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Ve 14. století se u nás již používal nový systém hospodaření. Tzv.**tajenka**..... ,při kterém byly obdělávané plochy rozděleny na tři díly (ozim, jař a úhor), které se vzájemně po letech střídaly. Část pole bylo zaseto na jaře, část na podzim a část, která ležela ladem, sloužila také jako pastva pro dobytek.

Na polích a zahradách pěstovali obilí, len, hrách, zeleninu, ovoce, vinnou révu a mnoho dalšího.

Vyřeš osmisměrku. Ze zbylých písmenek po vyškrtání všech pojmů (poživatín dostupných na počátku 15. stol.) vyluštíš tajenku. Napoví ti obrázek.

T	M	R	K	E	V	Č	N	Í	M	K
O	Ř	E	CH	Y	O	E	R	L	O	J
J	C	P	L	K	O	S	L	E	N	Ě
K	Í	I	É	H	O	N	S	Z	N	V
O	K	L	B	A	J	E	P	Š	O	L
P	M	E	D	U	D	K	I	Á	Ř	A
R	S	M	Á	K	L	V	Í	N	O	Š
V	E	J	C	E	Y	E	T	V	Í	

Nápověda:

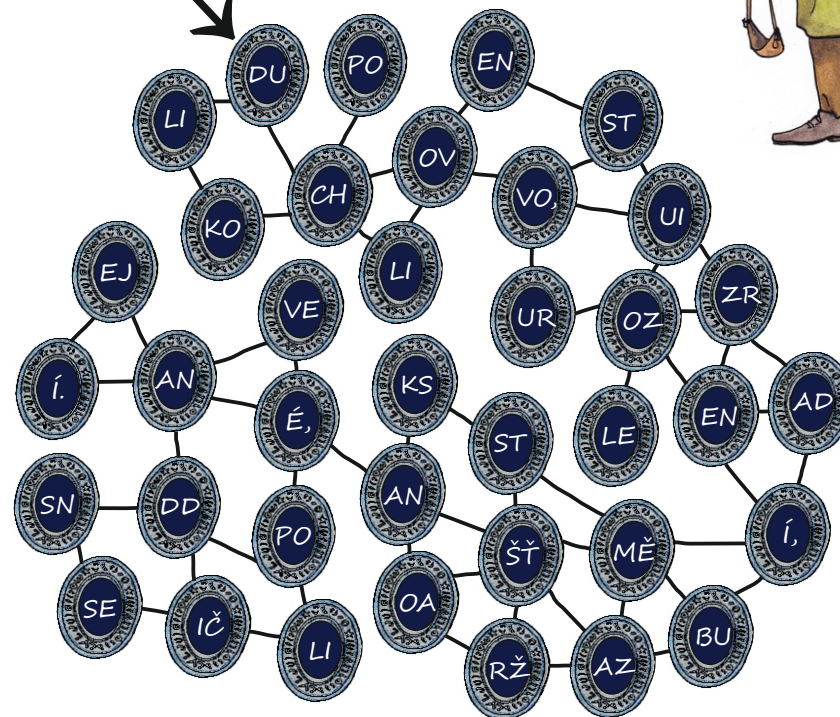
MRKEV, OŘECHY, CIBULE, VEJCE, MLÉKO, MED, ŠALVĚJ, KMÍN, ZELÍ, VÍNO, KOPR, CHLĚB, JABLKO, MÁK, ČESNEK, VIŠŇĚ

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Ve vrcholném a pozdním středověku dochází k postupnému vývoji společnosti. Stále nejvíce obyvatel žilo na vesnicích a živilo se zejména zemědělstvím. Ovšem dochází také k zakládání a rozvoji měst. Ve městech se obyvatelé živilo zejména řemesly. Velmi důležitou roli ve společnosti měla také církev.

Před sebou vidíš písmenkový labyrint z pečetidel. Pečetidla se obtiskovala např. do vosku. Tyto jejich otisky nazýváme pečetě. Pečetě stvrzovaly úřední dokumenty a jiné písemnosti. Často jako doplněk podpisů.

Když najdeš správnou cestu, dozvíš se jaké skupiny obyvatel tvořily vrcholně středověkou společnost.

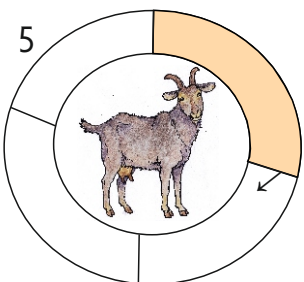
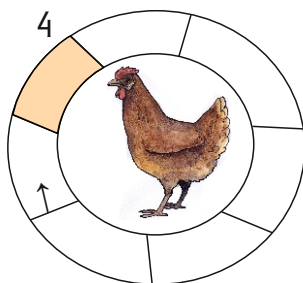
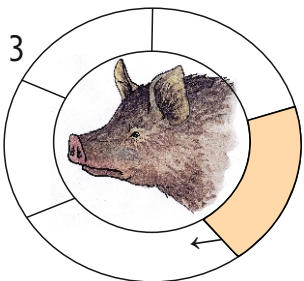
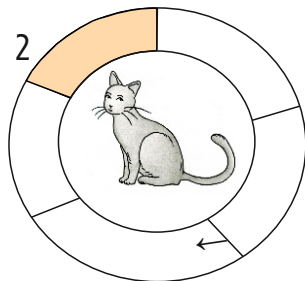
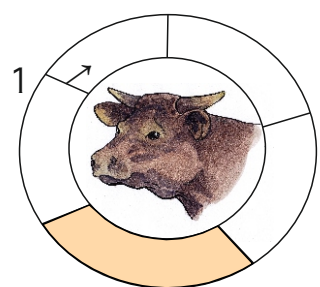

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Lidé na přelomu 14. a 15. stol. chovali různá zvířata. Krávy, ovce, koně a ty jim přinášeli užitek v podobě masa, mléka, kůže, peří apod. Hojně se při vaření používal med. Získával se sběrem v lese a nebo častěji chovem hmyzu v ovocných sadech.

Jméno hmyzu se dozvíš vyluštěním tajenky.

Do prázdných políček napiš pojmenování toho, co je na obrázku uprostřed kruhu. Začni psát do políčka označeného šipkou. Písmeno v zabarveném políčku napiš do tabulky.

1	2	3	4	5

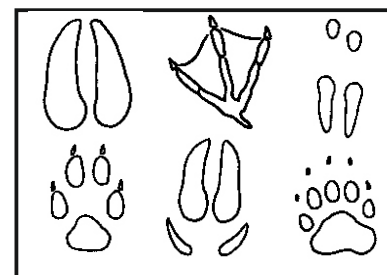

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Ve vrcholném středověku obyčejní lidé neměli moc volného času. Přesto si dokázali to málo užít různými hrami, tancem a zpěvem. Mezi oblíbenou kratochvílí urozených patřil lov lesní zvěře.

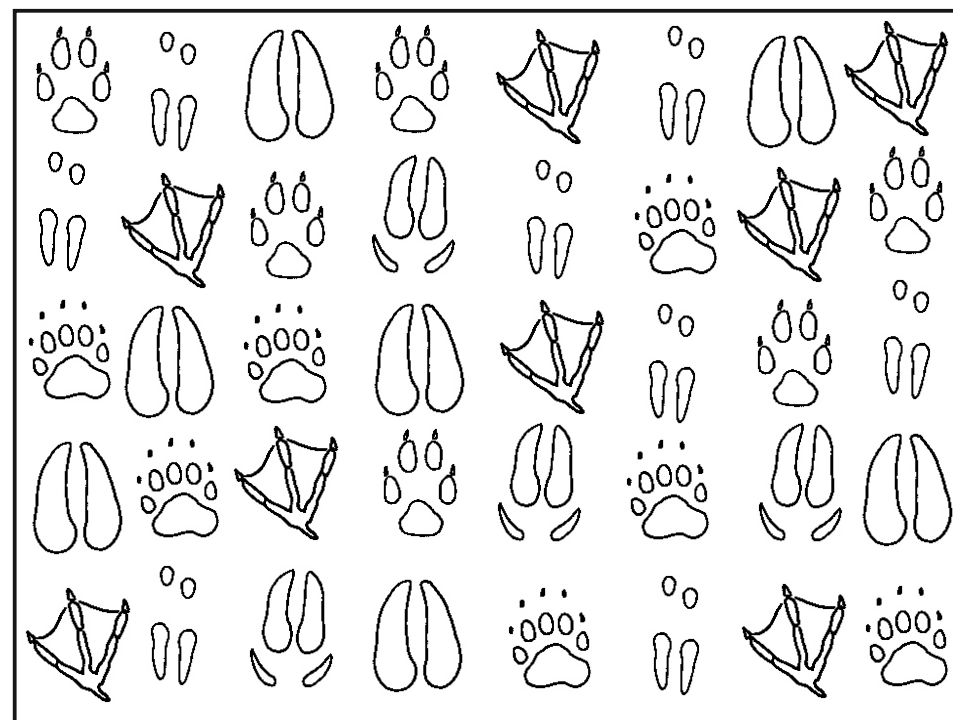

Lovili např. jeleny, divočáky, ptáky.

Malá tabulka stop lovených zvířat se schovala do větší.

Dokážeš ji vystopovat?

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Jednou ze základních povinností ženy ve středověku bylo rození dětí. V souvislosti s počtím a zdárným narozením dítěte existovalo mnoho pověr, zaříkání, modliteb a církevních obětín.

O narození některých významných jedinců se dodnes dochovaly nejrůznější zkazky a legendy.

Jedna taková popisuje i narození Jana Žižky z Trocnova.

Žižkova matka nesla během dusného letního dne čeledi jídlo na pole. Cestou ji zaskočila prudká bouřka, a tak se před deštěm ukryla na kraji lesa.

Tam ji pod mohutným dubem přepadly porodní bolesti. A tak se Jan za buráčení hromu a prudkého větru narodil uvnitř dutiny starého rozložitého dubu.

V areálu památníku již tento dub nenajdete. V pověsti zmiňované místo narození připomíná pamětní kámen.

Pozorně si obrázky prohlédni a najdi 7 rozdílů.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Cestování ve středověku bylo velmi nebezpečné, ale zároveň nutné, zejména pro obchodníky. O bezpečnost cest se staraly v úsecích pověřené úřady, posádky královských hradů, případně šlechtici vlastníci panství, kterými cesty vedly. V neklidných dobách byly často cestující přepadávaní lapky a loupeživými rytíři.

V případě sporů týkající se cti, krevní msty nebo majetku zneužívali šlechtici při hájení svých omezených příjmů právo tzv. odpovědi.

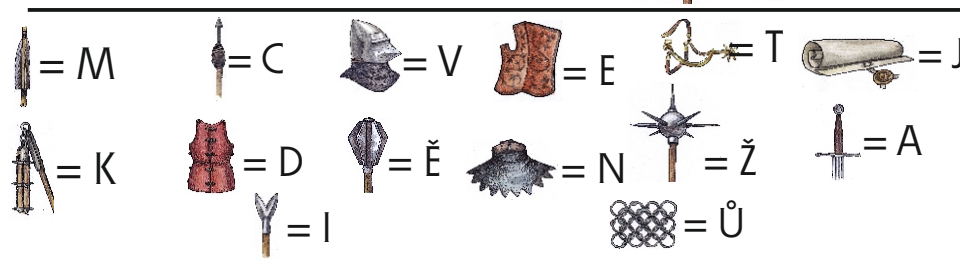
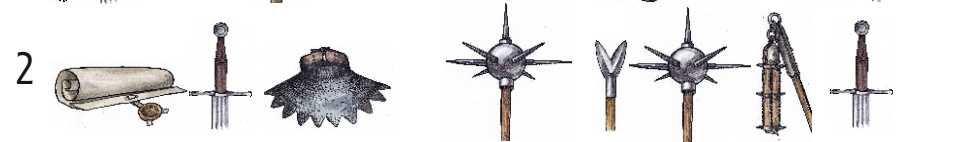
Po veřejném vyhlášení války mohli šlechtici škodit svým protivníkům například přepadáváním vozů, braním rukojmích a drancováním vesnic.

Na přelomu 14. a 15. stol. působilo v zemích Koruny české hned několik ozbrojených tlup, které přepadávaly na cestách. Velmi známou ozbrojenou skupinou, která působila hlavně v jižních Čechách, byla tlupa(1).

V této družině získával první bojové zkušenosti i(2).

Rozluštěním tajné šifry získáš potřebné informace.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Jednou ze základních povinností ženy ve středověku bylo rození dětí. V souvislosti s počtím a zdárným narozením dítěte existovalo mnoho pověr, zaříkání, modliteb a církevních obětín.

O narození některých významných jedinců se dodnes dochovaly nejrůznější zkazky a legendy.

Jedna taková popisuje i narození Jana Žižky z Trocnova.

Žižkova matka nesla během dusného letního dne čeledi jídlo na pole. Cestou ji zaskočila prudká bouřka, a tak se před deštěm ukryla na kraji lesa.

Tam ji pod mohutným dubem přepadly porodní bolesti. A tak se Jan za buráčení hromu a prudkého větru narodil uvnitř dutiny starého rozložitého dubu.

V areálu památníku již tento dub nenajdete. V pověsti zmiňované místo narození připomíná pamětní kámen.

Pozorně si obrázky prohlédni a najdi 7 rozdílů.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Cestování ve středověku bylo velmi nebezpečné, ale zároveň nutné, zejména pro obchodníky. O bezpečnost cest se staraly v úsecích pověřené úřady, posádky královských hradů, případně šlechtici vlastníci panství, kterými cesty vedly. V neklidných dobách byly často cestující přepadávaní lapky a loupeživými rytíři.

V případě sporů týkající se cti, krevní msty nebo majetku zneužívali šlechtici při hájení svých omezených příjmů právo tzv. odpovědi.

Po veřejném vyhlášení války mohli šlechtici škodit svým protivníkům například přepadáváním vozů, braním rukojmích a drancováním vesnic.

Na přelomu 14. a 15. stol. působilo v zemích Koruny české hned několik ozbrojených tlup, které přepadávaly na cestách. Velmi známou ozbrojenou skupinou, která působila hlavně v jižních Čechách, byla tlupa(1).

V této družině získával první bojové zkušenosti i(2).

Rozluštěním tajné šifry získáš potřebné informace.

